Voorzitter, geachte collega raadsleden en leden van het college, beste mensen in de zaal en zij, die via internet de AB volgen:

Dit is voor de huidige fractie van de SP al de 9de keer, dat ik als fractievoorzitter een betoog mag houden voor de algemene beschouwingen.
En al 9 jaar kijken we even terug naar voorgaande periodes, om te kunnen vergelijken hoe Kerkrade zich in de afgelopen jaren op sociaal en economisch vlak ontwikkeld heeft.
We zien in al die jaren helaas nauwelijks verbetering. En even zoveel jaren heeft de SP tijdens de AB al vast moeten stellen dat Kerkrade nog stééds slecht scoort in te veel lijstjes.
Iedereen weet inmiddels dat de gezondheid van de Limburgers en zeker die van Kerkrade relatief gezien slechter is dan de gezondheid van de rest van Nederland. Wie in Kerkrade geboren wordt leeft gemiddeld 7 jaar korter. Daarnaast is er overgewicht bij 61,3% van de inwoners van Kerkrade, t.o.v. 50.8% landelijk.
Het gebruik van wijkverpleging is in Kerkrade 5.1% t.o.v. landelijk 3.3%.
En jazeker, ook het vorige college en dit college zien de ernst er van in dat er iets moet gebeuren, om het gezondheidsniveau op te vijzelen. Maar in plaats van geld investeren om daadwerkelijk de gezondheid te bevorderen, werd er een gebouw van 42,5 miljoen gebouwd. Deels gefinancierd door de OZB te verhogen. Terzijde: Kerkrade kent een van de hoogste OZB tarieven in Limburg, terwijl de gemiddelde huizenprijs in Kerkrade een stuk lager ligt dan de gemiddelde huizenprijs in Limburg en Nederland.
In het lijstje waar je als gemeente ook liever niet hoog geplaatst staat, staat Kerkrade ergens in de top 10: namelijk de hoogste gemeentelijke belastingen. Kerkrade wil een duur gebouw, zgn. om de gezondheid van mensen te verbeteren, en de burgers betalen hiervan de rente d.m.v. een verhoging van de OZB!! We weten ook allemaal dat mensen die op of rond de armoedegrens leven of in de schuldhulpverlening zitten, ongezonder leven omdat ze:
a) teveel stress hebben door geldgebrek en b) vaak geen geld voor gezonde voeding hebben of voor een abonnement in de sportschool.

En het college verhoogt zonder blikken of blozen jaar na jaar de gemeentelijke belastingen. Zodat niet Wassenaar, maar Kerkrade relatief duur is om te wonen.

Voorzitter, naast het betalen van een van de hoogste OZB tarieven voor een gebouw van 42,5 miljoen, is de burgers echter ook nog geld, waar ze recht op hebben, afgepakt!
In 2018 is door de toenmalige coalitie besloten om de tegemoetkoming van 125 euro van de chronisch zieken en gehandicapten af te pakken, want die had men nodig om andere gaten op te vullen!!! Wat iedereen ook weet: Veel chronisch zieken hebben een laag inkomen, doorgaans hoge zorgkosten en de meeste zijn niet in staat tot een full-time baan.
Begrijpt u het nog? De gemeente wil de gezondheid van de mensen bevorderen, maar pakt de meest kwetsbare groep een tegemoetkoming af. Niet dat 125 euro nu iemands leven gaat redden, maar wat voor een boodschap geef je de mensen als je dit afpakt en zegt dat er geen geld voor is, maar wel een duur gebouw neerzet (waarvoor je, we zeggen het nog maar eens, miljoenen moet lenen en waarvoor je de burgers de rente op die lening laat betalen door de OZB te verhogen)
De SP hoopt dat deze coalitie eindelijk tot inkeer komt en de meest kwetsbare burgers van Kerkrade geeft waar ze RECHT op hebben. Want de gemeente krijgt deze tegemoetkoming van het Rijk en betaalt dus zelf geen cent hiervoor….. Het is dus niet zo dat de gemeente geen geld heeft voor het uitkeren van 125 euro aan de meest kwetsbare mensen van Kerkrade. Nee, het is gewoon een politieke keuze!
En daarom brengen we vandaag weer een motie in, om de chronisch zieken en gehandicapten de tegemoetkoming te geven waar ze recht op hebben en die schaamteloos van ze is afgepakt!!

Motie 1: tegemoetkoming WTCG

Tijdens de AB kijken we niet alleen naar de begroting. Al is die natuurlijk ook interessant. Zo liet de wethouder van financiën vorig jaar nog paginagroot in de krant optekenen dat Kerkrade qua begroting genoeg spek op de ribben heeft. Meerjarig was er volgens hem zelfs sprake van een overschot.

Nou voorzitter, in de begroting van dit jaar is dat spek niet alleen verdwenen. Deze begroting lijkt meer op een uitgemergeld varken. Zelfs voor nieuwe programma's van Vie, dat dure gebouw, is er geen financiële ruimte meer!!! Vorig jaar al moest de wethouder bij de banken aankloppen voor leningen, om de begroting sluitend te maken. Ook dit jaar is er weer een tekort en daarom moeten de reserves aangesproken worden en nieuwe leningen afgesloten. Deze coalitie vult het ene gat met het andere en roeptoetert dan: Kijk eens wat goed: de begroting klopt.
Ja voorzitter, op deze manier zou er toch werkelijk niemand in de schulden hoeven te zitten, want als je een tekort hebt in je huishoudelijk budget, ga je naar de bank voor een lening en alles is weer sluitend….
Onnodig op te merken dat dit college ook even vergeet te vermelden dat de rente stijgt en nu en in de nabije toekomst gaat zorgen voor behoorlijke extra kostenposten. Eenmaal raden wie dat mag gaan betalen? Juist, de burger.

Een zeer actueel onderwerp in Kerkrade is de participatie.
De nieuwe Omgevingswet die waarschijnlijk 1 juli 2023 ingaat, stelt wettelijke voorwaarden aan het laten participeren van inwoners.
Inwoners moeten dus wettelijk verplicht meer zeggenschap krijgen bij bepaalde beslissingen.
Tot nu toe zien we dat de invoering van deze wettelijk plicht in Kerkrade wordt opgepakt middels een visiedocument en een verordening. We hopen dan ook dat de mooie woorden op papier, ook in werkelijkheid worden waargemaakt.
Wij zullen in elk de vinger aan de pols houden.
Want voorzitter, er is geen partij die beter weet wat participatie inhoudt dan de SP. De SP betrekt de burgers bij politieke besluiten door mensen buiten en zelfs thuis naar hun mening te vragen.
Dat leidt tot goede inzichten, die we vervolgens inbrengen in de landelijke en gemeentelijke politiek. Want alleen op die manier is er sprake van "gedragen" besluiten, iets totaal anders dan de door het college "voorgekookte" besluiten.

En dan trekken we participatie door naar het politieke niveau in Kerkrade.
De democratische besluitvorming in de Raad.

Raadsleden treden op namens de inwoners, maar ook in de gemeenteraad moet de participatie of medezeggenschap wel een heel stuk beter. Dat heeft de SP al diverse keren betoogd. Bij veel besluiten zijn er meerdere mogelijkheden. De gemeenteraad krijgt nu meestal één optie voorgelegd en dan is het slikken of stikken. Maar dat is geen democratie. Dat is de tirannie van de meerderheid.

In een democratie moet worden gewaakt voor de tirannie van de meerderheid. Citaat Prodemos: Tirannie van de meerderheid is het opleggen van de wil van de meerderheid aan een minderheid.
Uit raads- en commissievergaderingen in Kerkrade komt naar voren dat coalitie- en oppositiepartijen totaal verschillende visies hebben op het begrip democratie.
Voor de coalitiepartijen betekent democratie vaak de macht van het getal. Voorstellen van het college worden door de coalitie gevolgd, zodat vooraf al vast staat wat de uitkomst van de discussie zal worden. Hierdoor wordt de discussie doodgeslagen en besluitvorming in commissie en raad gedegradeerd tot een formaliteit.
Voorzitter, Ik kan dit ook onderbouwen met feiten: Sinds wij in de Raad zijn gekomen 9 jaar geleden, hebben de coalitiepartijen bijna geen enkel voorstel van het college afgewezen, soms bijna blindelings goedgekeurd.

Voor SP Kerkrade betekent democratie invulling geven aan het duale stelsel binnen de gemeentepolitiek. Het college bestuurt en de raadsleden hebben het budgetrecht, zij controleren het bestuur en stellen de kaders. Dit duale stelsel is ingevoerd om het proces transparant te maken, te voorkomen dat bestuurders vooraf afstemmen met de coalitiepartijen en in de raad het gesprek in de volle breedte kan worden gevoerd.
Ter voorkoming van het dichttimmeren van beleidsvoorstellen en ondoorzichtige achterkamertjespolitiek. Democratie is gebaat bij een open discussie in de politieke arena die daar speciaal voor is ingericht: de raadszaal. Daarom dient de SP nog 2 moties in vandaag, om de discussie in de raadszaal te voeren.
Motie 2: bespreken coalitieakkoord en motie 3: motie toegankelijkheid vragenuurtje.

Voorzitter, op financieel gebied gaat het naar onze mening niet goed, ook al staat het college in de krant met een grote foto en pochend op een sluitende begroting en ruimte voor investeringen. Bij de begrotingsbehandeling zal ik daar op terugkomen.
Kortom; er is werk aan de winkel in Kerkrade om de grote problemen nu eindelijk structureel aan te pakken, maar daarom moet je wel eerst onder ogen willen en durven zien dat er grote problemen zijn.
Daarnaast is het goed om deze problemen en zeker de aanpak van de oplossingen SAMEN te bespreken en er met zijn allen onze schouders onder te zetten. Maar dan moeten we anders met zaken omgaan dan we tot nu toe deden, anders blijven we onderaan in die vervelende lijstjes hangen.

Voorzitter, de SP wil graag met alle partijen samenwerken in het belang van onze inwoners, maar dan moet de coalitie wel voorkomen dat we in de tirannie van de meerderheid terecht komen.

Tot zover ons betoog, dank u wel voorzitter.
Marianne Laumann